

17.1.2013

YM7/5521/2009

Naturvårdsverket
Egon Enocksson
S-106 48 Stockholm
Sverige

Viite
Hänvisning Underrättelse 15.11.2012 / Ärendenr NV-08760-12

Asia
Ärende Svar på de svenska myndigheternas underrättelse till Finland, enligt ECE- konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang, om gruvverksamhet i Kaunisvaara, Pajala kommun

De svenska myndigheterna har översänt förfrågan och begärt om kommentarer och synpunkter på planerad gruvverksamhet i Kaunisvaara, Pajala kommun. Finlands deltagande i det svenska MKB-förfarandet hänger samman med den konvention som medlemsstaterna i Förenta Nationernas Ekonomiska kommission för Europa (ECE) har ingått, ECE-konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen).

Den 15 november 2012 mottog miljöministeriet den svenska miljömyndighetens underrättelse, enligt Esbokonventionen, om en konsekvensbeskrivning i anslutning till förfarandet för bedömning av miljökonsekvenserna av det gruvprojekt som planeras i Kaunisvaara i Pajala kommun. I ett tidigare skede av MKB-förfarandet har miljöministeriet, med ett brev daterat den 5 februari 2010, meddelat att Finland vill delta i bedömningen av miljökonsekvenserna av Sahavaaraprojektet.

Den konsekvensbeskrivning för gruvprojektet i Kaunisvaara som nu behandlas omfattar den redan påbörjade verksamheten vid gruvan i Tapuli och anrikningsverket i Kaunisvaara i Pajala kommun i Sverige, som det projektansvariga bolaget (Northland Resources AB) tänker utvidga genom att också utnyttja den närliggande järnmalmsfyndigheten i Sahavaara (Sahavaara gruva). Det projektansvariga bolaget har ett av finsk-svenska gränsälvscommissionen beviljat tillstånd från den 20 augusti 2010 (beslut M 11/09) för verksamhet i Tapuli gruva och Kaunisvaara anrikningsverk. Finland har med stöd av Esbokonventionen även tidigare deltagit i bedömningen av miljökonsekvenser av Tapuli gruva och Kaunisvaara anrikningsverk. De MKB-handlingar i anslutning till gruvprojektet i Kaunisvaara som nu behandlas inbegriper alltså de sammantagna konsekvenserna av gruvdriften i Tapuli och Sahavaara gruvor och den förädling av bruten malm som koncentreras till Kaunisvaara anrikningsverk.

Projektbeskrivningen för Sahavaara gruva och samtidigt hela Kaunisvaaraprojektet har förändrats efter att gränsälvscommissionen meddelade sitt tillståndsbeslut. För Finlands del har den mest betydande förändringen att göra med transporten av anrikad järnmalm. Avsikten var tidigare att först transportera järnmalmen till Kolari i Finland för vidare transport med järnväg till Ajos hamn i Kemi, varifrån den skulle transporteras sjöledes till kunderna.

Den nu aktuella konsekvensbeskrivningen för projektet avviker från tidigare i det avseendet att transportlösningen för anrikad malm nu skulle innebära lastbilstransport från Kaunisvaara till Snappavaara för omlastning till järnväg för vidare transport till Narviks hamn i Norge.

Finlands miljöministerium har begärt utlåtanden av myndigheter och medborgarorganisationer om det material som Sverige har lämnat in. Materialet har ytterligare varit tillgängligt på miljöministeriets webbplats. Utlåtanden har inkommit från Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) i Lappland, Museiverket och Renbeteslagens förbund. Samtliga utlåtanden bifogas.

Samma MKB-material har också tidigare gjorts tillgängligt för allmänheten genom kungörelse av NTM-centralen i samband med ansökan om tillstånd både i pressen och genom att materialet lagts fram i Rovaniemi på den officiella anslagstavlan i NTM-centralen och i Kolari på kommunens officiella anslagstavla från den 5 september till den 4 oktober 2012. NTM-centralen bad också finsk-svenska gränsälvscommissionen och Kolari kommun om utlåtanden om tillståndsansökan. Inga utlåtanden eller åsikter framfördes till NTM-centralen.

Den ovan nämnda kungörelsen av NTM-centralen gjordes i enlighet med artiklarna 18 och 22 i gränsälvsöverenskommelsen, och den baserade sig på att Northland Resources AB med sin ansökan daterad den 21 juni 2011 hos Umeå tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, ansökt om gemensamt tillstånd enligt miljöbalken för all den gruvdrift i Kaunisvaara som beskrivs ovan. Umeå tingsrätt bad dessutom NTM-centralen i Lappland om ett utlåtande med anledning av tillståndsansökan, eftersom NTM-centralen i Lappland bevakar Finlands allmänna intresse i enlighet med artikel 17 i gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige. NTM-centralen gav ett utlåtande den 26 oktober 2012 (ansvarsområdet för miljö och naturresurser) och ett utlåtande den 22 november 2012 (ansvarsområdet för näringar, arbetskraft, kompetens och kultur; fiskerihushållningsmyndigheten).

Miljöministeriet har ansett att det är viktigt att projekthelhetens miljöverkningar bedöms som en helhet. Genom att skapa en enhetlig bild över projekthelheten och dess miljöverkningar kan man på bästa sätt beakta och minimera projektets skadliga verkningar då verksamheten planeras. NTM-centralen i Lappland har i sitt tidigare utlåtande om tillståndsansökan (26.10.2012) och i det utlåtande som bifogas detta brev, och som refereras i korthet nedan, för Umeå tingsrätt lagt fram åtgärder och krav med vilka det säkerställs att det vatten som avleds från gruvområdet till Muonio älv och dess biälvar inte medför några betydande negativa effekter för vattenkvaliteten, vattenanvändningen eller vattenorganismerna. Miljöministeriet hoppas att de förslag som lagts fram av NTM-centralen i Lappland och de övriga utlåtanden som miljöministeriet har mottagit kan beaktas i de beslut som fattas om projektet.

Sammandrag av utlåtandena

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland

NTM-centralen i Lappland har i sitt utlåtande om tillståndsansökan (26.10.2012) för Umeå tingsrätt konstaterat att endast de utsläpp i vattendrag som kommer från Kaunisvaaraprojektets gruvområde kan ha skadliga konsekvenser för Muonio älv och därmed också för Finland, om inga säkrande åtgärder vidtas. De miljökonsekvenser av transporter av anrikad malm som NTM-centralen lyfte fram i ett tidigare utlåtande till miljöministeriet (30.6.2010) beträffande Finlands behov att delta i MKB-förfarandet för gruvprojektet i Sahavaara är inte längre aktuella för Finlands del. Därmed har NTM-centralen i sitt utlåtande koncentrerat sig på att granska i synnerhet de utsläpp i vattendrag som projektet orsakar, verkningarna av dessa och möjligheterna att begränsa utsläppen.

Enligt de belastningsberäkningar som presenteras i konsekvensbeskrivningen av Kaunisvaaraprojektets miljökonsekvenser har de utsläpp i vatten som kommer från gruvområdet inte någon betydande inverkan på vattenkvaliteten i Muonio älv och därmed inte heller på de lokala eller vand-

rande fiskarterna eller andra vattenlevande organismer. Det bedöms att den nuvarande kemiska och ekologiska statusen som helhet inte försämras. NTM-centralen anser dock att osäkerhetsfaktorn i konsekvensbedömningen av vattenutsläpp ökar på grund av de stora mängderna torrläggningssvatten i dagbrottet i Sahavaara samt på grund av lakvattnet och det avrinnande vattnet från deponeringsområdet för gråberg och anrikningssand från flotation, eftersom det har konstaterats att malmen och en del av gråberget i Sahavaara eventuellt kan vara syrebildande. NTM-centralen har därför i sina utlåtanden lyft fram sådana krav och synpunkter på hantering, behandling och ledning av avloppsvatten som bör tas i beaktande i tillståndsprövningen av projektet. Nedan ges en kort sammanfattning av de mest centrala åtgärderna:

- att lära känna och identifiera de kemiska och fysikaliska egenskaperna hos gråberg som deponeras, också i takt med att produktionen i gruvan fortgår,
- att i bred utsträckning utreda egenskaperna hos den svavelhaltiga anrikningssand som uppstår vid flotation, dess produktionsrelaterade variationer och kvaliteten på lakvattnet och avrinningen från bassänger för anrikningssand,
- att göra upp en plan för att optimera användningen av sprängämnen och minska den kvävebelastning som sprängämnena orsakar,
- att ta i bruk mer utvecklade vattenbehandlingstekniker för att minska kväve-, sulfat- och metallhalter i avloppsvattnet och/eller för att reglera alkalinitets- och pH-värdena samt att ha beredskap för att demineralisera vattnet på de salter som uppstår när anrikningskemikalier bryts ned (bl.a. Na-, Mg- och K-joner),
- att ha beredskap för behandling av vatten redan i närheten av utsläppskällorna för att mer koncentrerade fraktioner inte i onödan ska spädas ut med eventuellt renare vatten,
- att kontrollera gruvdriftens verkningar på fiskbeståndet och fisket på ett sätt som den svenska fiskerimyndigheten och NTM-centralen i Lappland godkänner, och
- att sända kontrollprogrammen från byggnadsskedet och produktionsskedet till NTM-centralen i Lappland för utlåtande innan programmen godkänns.

Med stöd av de ansökningshandlingar som lagts fram, och med beaktande av ovan nämnda tilläggförpliktelser, har NTM-centralen i Lappland meddelat Umeå tingsrätt att den bifaller Northland Resources AB:s tillståndsansökan.

Som bilaga till utlåtandet följer ett till Umeå tingsrätt riktat utlåtande av fiskerihushållningsmyndigheten vid NTM-centralen i Lappland (22.11.2012) med anledning av Northland Resources AB:s tillståndsansökan.

Museiverket

Museiverket konstaterar att gruvdriften i Sahavaara-Kaunisvaara inte bedöms ha några konsekvenser för kulturmiljön i Finland.

Renbeteslagens förbund

Renbeteslagens förbund konstaterar att gruvverksamheten placerar sig på Muonio samebys område i Sverige. Projektet orsakar direkta konsekvenser för Muonio sameby i form av förlorade betesmarker. Förutom dessa kan även andra indirekta förluster av betesmarker uppkomma då renarna på grund av störningarna förflyttar sig för att använda andra områden. Med andra ord sker det förändringar i den årliga betesmarkscirkulationen, vilket kan innebära att renarna förflyttar sig till Finland för att utnyttja Muonio renbeteslags områden. Det har tidigare hänt att renar förflyttat sig från Finland till Sverige och från Sverige till Finland och att man har varit tvungen att hämta dem tillbaka till de ursprungliga områdena. Detta innebär tilläggssarbete och kostnader för renbeteslagen. Förutom denna konsekvens kommer också en möjlig uppstart av Northland Mines Ab:s Hannukainens järngruva i Kolari att förstärka förflyttningen av de finländska renarna till Sverige.

Man blir troligen tvungen att bygga ett stängsel för att förhindra denna blandning av renarna. Renbeteslagens förbund anser att kostnaderna för planering, byggande och upprätthållande av detta stängsel ska tillkomma gruvbolaget/bolaget.

Kanslichef

Hannele Pokka

Konsultativ tjänsteman

Lasse Tallskog

Bilagor

Utlåtanden som miljöministeriet har mottagit

För kännedom

Utrikesministeriet